

DĖL NACIONALINIO PAŽANGOS PLANO

2020 09 04

Džiaugiamės, kad į anksčiau teiktus svarbius Nacionalinio švietimo NVO siūlymus atsižvelgta ir jie integruoti į Nacionalinio pažangos plano projektą. Atsižvelgdami į pandemijos laikotarpio iššūkius ir įgytas patirtis, taip pat atnaujintą dokumento projektą, teikiame papildomus siūlymus, į kuriuos, tikimės, bus atsižvelgta.

1. NPP projekto II skyriaus ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ dalyje VALDYMAS, NACIONALINIS SAUGUMAS, VAIDMUO TARPTAUTINĖJE APLINKOJE nurodoma, kad “Kokybiškos viešosios paslaugos lemia pasitikėjimą institucijomis. Kuo kokybiškesnę viešąją paslaugą gauna piliečiai, tuo labiau pasitiki ja suteikusia institucija. Apklausų duomenys rodo, kad Lietuvoje pasitikėjimas institucijomis išlieka menkas.“, kad Lietuvoje viešajame sektoriuje dirba pernelyg didelė darbuotojų dalis lyginant su EBPO šalių vidurkiu. Tai rodo, kad iki šiol daug paslaugų yra teikiamos biudžetinio sektoriaus. Todėl siūlome į aprašą įtraukti nuostatą, kurios padėtų gerinti viešųjų paslaugų teikimą ir didintų gyventojų pasitikėjimą valdžios institucijomis:

Spartesnis viešųjų (kultūros, švietimo, sporto, socialinių ir kitų paslaugų) perdavimas nevyriausybinėms organizacijoms, bendruomenėms ar socialinio verslo subjektams paskatintų aktyvesnį gyventojų įsitraukimą į vietos lygmens sprendimų priėmimo procesus, socialinių problemų sprendimą ir kokybišką bei į rezultatus orientuotą viešųjų paslaugų teikimą, suteikiant sąlygas pačių gyventojų iniciatyvai ir gaunamų pajamų šaltinių diversifikavimą. Aktyvus gyventojų įtraukimas į sprendimų priėmimo procesus padidintų visuomenės pasitikėjimą valdžios institucijomis ir užtikrintų subsidiarumo principo įgyvendinimą.

2. NPP projekto IV skyriaus STRATEGINIAI TIKSLAI IR PAŽANGOS UŽDAVINIAI 1 strateginiame tikslu – pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą – prie pažangos uždavinių įtraukti **socialinės ekonomikos plėtrą, kuri padėtų spręsti nedarbo ir socialinės atskirties problemas, ypač regionuose**, taip padėtų diegti inovatyvius ir lanksčius verslo modelius, prisidėsiančius prie efektyvesnės konkurencijos rinkoje ir stiprinsiančius visuomenės sanglaudą.

Atitinkamai siūlome įtraukti rodiklį – socialinės ekonomikos BVP dalis bendroje BVP sistemoje (reikšmė 2025 – 5 proc., 2030 – 10 proc.)

3. NPP projekto II skyriaus ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ apraše nurodoma, kad pagal EBPO gerovės indeksą (OECD *Better Life index*) pilietinis aktyvumas vertinamas prasčiau (dalyje GYVENIMO KOKYBĖS RODIKLIAI), taip pat akcentuojama, kad „Lietuvos gyventojų dalyvavimas rinkimuose ir pasitikėjimas vykdomos politikos ir jos įgyvendinimo skaidrumu yra vieni esminių demokratinės valstybės požymių. Lietuvos rinkėjų aktyvumas paskutinių rinkimų duomenimis, buvo 17 proc. punktų žemesnis nei EBPO šalių vidurkis.“, tačiau nei 3 nei 4 tikslu nenumatyti uždaviniai ir rodikliai stiprinti dalyvaujamąją demokratiją, didinti pilietinį aktyvumą ir sąmoningumą. Nors atskiri uždaviniai ir yra numatyti (2.7 ir 10.3), tačiau nenumatant nuoseklaus ir visuminio pilietiškumo ugdymo tikėtina, kad pilietinis aktyvumas nedidės. 2020 m. birželio 3 d. LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariai pabrėžė, kad pilietinis ugdymas Lietuvos mokyklose iki šiol yra nepakankamas (pilietiškumo ugdymas formaliajame ugdyme nesuteikia praktinių aktyvaus ir sąmoningo dalyvavimo, atsparumo kompetencijų, neformaliojo ugdymo priemonės yra fragmentiškos ir mažavertės, į ugdymo procesą menkai įtraukiami socialiniai partneriai, ypač nevyriausybinės organizacijos), todėl būtina jį plėtoti, ypač per neformalųjį švietimą. Tai patvirtina ir 2019 m. Pilietinės galios indeksas: nors pastaraisiais metais augo bendras PGI, tačiau pilietinio aktyvumo indeksas (į kurį patenka dalyvavimas bendruomenės ir organizacijų (įskaitant ir politines) veikloje, kreipimasis į institucijas, aukojimas labdarai ir kt.) neaugo ir netgi sumenko: pavyzdžiui, jaunimo (15-29 m.) pilietinė galia nuo 2016 m. reikšmingai nekito (stagnuoja) - aktyvumo indeksas 2019 m. siekė 33,3, o 2016 m. - 36,3. Aktyvaus pilietiškumo nuostatų formavimo svarbą nuolat akcentuoja Europos Taryba, Europos Sąjungos ir Jungtinių Tautų institucijos, EBPO.

EBPO įgūdžių analizė rodo, kad Lietuvoje ypač trūksta bendrųjų, problemų sprendimo, socialinių, įgūdžių. Be to, Europos Komisijos Komunikate dėl Europos įgūdžių darbotvarkės pabrėžiama greta žaliųjų ir skaitmeninių kompetencijų, universalių (transversalių) įgūdžių svarba. Todėl dalykinės STEM žinios, įgūdžiai ir gebėjimai neturi būti atskiriami nuo atsakomybės aplinkos poveikiui, gebėjimų prisitaikyti prie kintančių sąlygų ir socialinio jautrumo.

Kadangi ambicingi gamtamokslinio ugdymo rodikliai (3.4.7) numatyti formaliajame ugdyme, siūlome 3.4.6. rodiklio, kuriame išskirta viena prioritetinga STEAM kryptis, atsisakyti ir numatyti įgūdžių sritis, kurios yra silpnai ugdomos formaliajame ugdyme, tačiau yra svarbios valstybės ir visuomenės pokyčiams: ***Mokinių, dalyvaujančių bendrųjų įgūdžių kryptių neformaliojo vaikų švietimo programose, dalis.***

4. Remiantis LR švietimo įstatymo pakeitimais, negalią turintys mokiniai turi būti integruoti į bendrą bendrojo ugdymo sistemą iki 2025 m. ***Todėl siūlome keisti 3.2.4.***

¹ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience. Brussels, 1.7.2020 COM(2020) 274 final

rodiklio reikšmę ir numatyti 85 proc. mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose iki 2025 m., 90 proc. – 2030 m.

- 5. Siūlome 3.7.2. rodiklio reikšmę (Mokytojų, turinčių magistro laipsnį, dalis) 2030 m. numatyti 60 proc.** taip, kad buvo numatyta ankstesniame dokumente.

Maloniai prašome atsižvelgti į aukščiau pateiktus siūlymus ir įtraukti į Nacionalinį pažangos planą.

Direktorė

Judita Akromienė